

PEDAGOGY AND EDUCATION

Особливості навчання орфоєпії азербайджанських студентів на початковому етапі вивчення української мови

Мунтян Олександр Олександрович¹

¹ кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філології та перекладу;
Київський національний університет технологій та дизайну; Україна

Українська орфоєпія є однією з ключових складових правильної мовної практики, яка забезпечує чітке і правильне спілкування. Для азербайджанських студентів, які вивчають українську мову як іноземну, особливості орфоєпії можуть створювати певні труднощі через різницю у фонетичних системах української та азербайджанської мов.

Задля розуміння особливостей навчання українській літературній вимові азербайджанських студентів слід розглянути фонетичні відмінності між української і азербайджанською мовами та основні труднощі, що виникають під час опанування української орфоєпії.

Основними відмінностями фонетичних систем української й азербайджанської мов є такі:

1. В українській мові голосних звуків менше і є голосні, вимову яких складно засвоїти азербайджанським студентам (і, и, е). В азербайджанській мові переважає чіткий вокалізм.

2. Українська мова має опозицію за твердістю і м'якістю приголосних звуків (день – сон), яка відсутня в азербайджанській мові.

3. В українській мові наголос може змінювати значення слова (замок – замо́к). В азербайджанській мові наголос фіксований і найчастіше падає на останній склад.

Основні труднощі, які виникають під час опанування української літературної вимови, такі:

1. Невідповідність між написанням і вимовою. Українська орфографія має правила, які не завжди збігаються з вимовою. Наприклад, правопис ненаголошених е, и, вживання апострофа,

PEDAGOGY AND EDUCATION

чергування голосних і приголосних, подовження і подвоєння приголосних, асиміляція приголосних звуків викликають у студентів труднощі під час вимови слів.

2. *Особливості вимови деяких звуків.* Наприклад, вимова м'яких приголосних, твердих і напівм'яких шиплячих є незвичними для носіїв азербайджанської мови. На початковому етапі вивчення української мови у студентів викликає проблему вимова шиплячих ж, ш, ч і свистячих звуків з, с, ц. Іноді вони змішують фонеми ч і ц, або незалежно від позиції у слові завжди м'яко вимовляють ш, ж.

3. *Інтонація речень.* Уживання висхідної та низхідної інтонації в українській мові потребує адаптації, оскільки азербайджанська мова має іншу інтонаційну структуру. Так, наприклад, інколи студенти не розрізняють інтонацію питального і стверджувального речень.

Задля подолання труднощів під час навчання правильній вимові слід використовувати такі методи навчання: фонетичні вправи, метод імітації мовлення, транскрибування текстів, ігрові методи навчання [2].

На початковому етапі вивчення української мови на кожному занятті слід приділяти увагу вправам на правильну вимову голосних і приголосних звуків та використовувати автентичні аудіоматеріали для моделювання української вимови, які надають студентам можливість повторювати за дикторами чи носіями мови, акцентуючи увагу на наголосах та інтонації.

Вправи на транскрибування слів і фраз, часткове транскрибування текстів і діалогів, які читають студенти, допомагають їм краще зрозуміти фонетичні процеси української мови та правила орфоєпії.

Слід також використовувати такі інтерактивні завдання, як скоромовки і пісні, які в ігровій формі сприяють закріпленню орфоєпічних норм.

Для практики живого мовлення студентам слід спілкуватися з носіями мови, що є найефективнішим способом подолання мовного бар'єру. З цією метою можна створювати розмовні клуби або зустрічі з носіями мови.

Вивчення орфоєпії сприяє точнішій артикуляції звуків, що покращує загальну якість мовлення. Коректна вимова полегшує сприйняття української мови на слух і сприяє кращому розумінню змісту висловлювань. Опанування орфоєпії сприяє зануренню у мовне середовище та полегшує інтеграцію азербайджанських студентів у культурний контекст України [1].

Вивчення української орфоєпії азербайджанськими студентами є важливим аспектом засвоєння мови. Попри існуючі

PEDAGOGY AND EDUCATION

труднощі, ефективні методики, постійна практика та використання інтерактивних засобів навчання дозволяють студентам успішно опанувати правила української орфоєпії, що не лише підвищує якість їхнього мовлення, але й сприяє поглибленню міжкультурного діалогу.

References:

- [1] Донченко Т. Вивчення фонетики української мови студентами-іноземцями. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2010. Вип. 5. С. 75–81.
- [2] Луньо П. Фонетичний матеріал української мови в підручниках для іноземців. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2012. Вип. 7. С. 84–92